

УДК 378.147+378.096+616.31

О.П. Кобрин

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДО ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В УМОВАХ НАВЧАННЯ ЗА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЮ СИСТЕМОЮ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. У роботі узагальнено досвід кафедри терапевтичної стоматології ІФНМУ щодо впровадження і удосконалення інноваційних технологій навчання на всіх етапах навчального процесу з вивчення спеціальності «Терапевтична стоматологія» студентами стоматологічного факультету в плані підготовки до практично-орієнтованого державного іспиту. Відповідні методичні підходи забезпечують студенту поглиблене

вивчення предмета, сприяють систематизації отриманих знань, дозволяють розвинути творче мислення та удосконалити практичні навички, які студенти застосовують у роботі з реальними пацієнтами на наступних етапах професійної практичної підготовки.

Ключові слова: навчальний процес, державний іспит, терапевтична стоматологія.

Вступ. Підписання Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною передбачає входження України до єдиного Європейського простору та вимагає підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових стандартів із метою розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному та міжнародному ринках праці. У зв'язку з цим, важливою ланкою діяльності вищого навчального закладу є підготовка випускника, який у результаті отримання ступеневої вищої освіти опановує сучасні технології пошуку й обробки інформації та зможе використовувати засвоєні знання в практичній діяльності лікаря.

З огляду на вищезазначені положення, проблема якісного навчання у вищих медичних закладах України набуває дедалі більшої актуальності та зростаючого значення, що пов'язано, насамперед, із високоякісною підготовкою фахівців, фундаментальністю знань, отриманих у ході навчання, та доступністю вищої освіти в нашій державі. Одним із важливих завдань у підготовці лікарів-стоматологів є ґрунтовне вивчення стоматології.

Реформування системи вищої медичної, у тому числі й стоматологічної освіти, пройшло суттєвий шлях у пошуках адекватної моделі організації навчального процесу та вдосконалення системи підсумкової атестації якості підготовки випускників[3].

Мета дослідження. Систематизувати та узагальнити дані інноваційного підходу в навчанні студентів стоматологічного факультету з терапевтичної стоматології та продемонструвати їх роль у засвоєнні ними знань і вмінь із цієї спеціальності.

Основна частина. Кінцевий контроль рівня знань та практичних навичок із усіх розділів стоматології здійснюється під час практично-орієнтованого державного іспиту, який є нормативною формою державної атестації випускників-стоматологів вищих медичних навчальних закладів України та проводиться відповідно до

«Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації за напрямом підготовки «Медицина» [4].

Мета цього іспиту – перевірити готовність випускника реалізувати практичні навички, які не можна оцінити методом стандартизованого тестування на реальному об'єкті майбутньої професійної діяльності (пацієнт) або за допомогою діючої моделі такого об'єкта (фантом, муляж, тренажер). Перелік типових завдань діяльності, вмінь та навичок, що виносяться на іспит, базується на вимогах галузевих стандартів вищої освіти: «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста» (ОПП) та «Освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста» (ОКХ). Майбутній лікар-стоматолог повинен знати сучасні принципи організації та управління лікувально-профілактичною допомогою, володіти усіма необхідними практичними навичками для забезпечення ефективності лікування основних стоматологічних захворювань.

Формування професійних компетенцій під час навчання в Івано-Франківському національному медичному університеті реалізується за допомогою компетентного підходу до підготовки майбутніх фахівців [1]. Робота лікаря-стоматолога має свою специфіку: невеликої площі ділянка діяльності; використання складного технічного обладнання, яке потребує значних матеріальних витрат, високоартістичних інструментарію та лікарських засобів; особливості морально-етичних взаємовідносин «лікар-пацієнт». Підготовка студентів до практично-орієнтованого іспиту починається вже на II курсі, коли практичні навички студенти відпрацьовують на фантомах, студенти III, IV і особливо V курсів – один на одному та на пацієнтах центру стоматології ІФНМУ. При цьому, викладачі беруть участь у формуванні взаємовідносин, так званого контакту «студент-пацієнт», упродовж усього навчання,

які повинні в майбутньому трансформуватись у контакт "лікар-стоматолог-пацієнт".

На практичних заняттях із терапевтичної стоматології викладачі ознайомлюють студентів 5-го курсу з новітніми матеріалами, сучасними стоматологічними технологіями, які візуалізовано представлені у вигляді презентацій, схем тощо. Це зобов'язує викладачів постійно підвищувати свій професійний та науковий рівень, працювати з іноземними інформаційними ресурсами.

Для правильного управління процесом засвоєння знань, навичок, вмінь дуже важлива перевірка, що здійснюється на різних етапах навчального процесу. Основна функція такої перевірки – актуалізація знань і способів виконання дій. Після вивчення відповідного матеріалу викладач перевіряє рівень засвоєння студентами знань, виявляє якість навичок, вмінь. Функції перевірки полягають у запобіганні відставання, неуспішності окремих студентів. Перевірка проводиться систематично на окремих етапах заняття. Після вивчення окремих розділів програми викладач комплексно перевіряє знання, навички, вміння, засвоєні протягом визначеного періоду.

Перевірку знань, навичок і вмінь здійснюють також після великих розділів або тем програми. На цьому етапі перевіряється якість засвоєння студентами системи знань і вміння використовувати їх на практиці в комплексі. Для такої перевірки потрібно, щоб студенти виконали комплексне завдання, яке включає знання, навички, вміння цілого розділу або декількох розділів програми.

Постійний контроль на кожному занятті відіграє важливу роль – привчає студентів до систематичної праці, з'ясовує обсяг, рівень і якість засвоєного навчального матеріалу, сприяє вмінню аналізувати.

Навички з дисципліни формуються на основі знання способів виконання дій. Найбільш успішно студенти здобувають навички на основі знання та застосування алгоритму або алгоритмічного наказу. Успішно з цією метою можна застосувати завдання орієнтовної основи дій. На практичних заняттях студенти для відпрацювання практичних навичок застосовують орієнтовні карти дій, що містяться в методичних розробках. Окрім цього, вони використовують складені викладачами кафедри алгоритми проведення маніпуляцій, що передбачені ОКХ та ОПП. Процес засвоєння навичок передбачає поступове зростання складності завдань і самостійності студентів у їх виконанні.

Перші завдання виконуються під жорстким контролем і за допомогою викладача, при цьому потребують мінімальної самостійності і творчості. У подальшому поступово зростає складність завдань і підсилюється самостійність у їх виконанні. На практичних заняттях викладачі кафедри приділяють увагу принципам обстеження хворих на карієс та його ускладнення, некаріозні ушкодження твердих тканин зубів, захворювання тканин пародонта та слизової оболонки порожни-

ни рота. Студенти самостійно працюють із набором терапевтичного стоматологічного інструментарію та набором рентгенограм за темами занять. Особлива увага приділяється самостійній роботі студентів із хворими, відпрацюванню практичних навичок із обстеження хворих, препарування твердих тканин зубів, накладання лікувальних прокладок, пломбування каріозних порожнин пломбувальними матеріалами, механічної та медикаментозної обробки кореневих каналів зубів, пломбування кореневих каналів різними пломбувальними матеріалами, медикаментозної обробки осередків ушкодження слизової оболонки, виготовлення твердіючих та нетвердіючих пародонтальних пов'язок, проведення професійної гігієни порожнини рота, проведенню профілактичних заходів, правильності ведення медичної документації.

Ці заходи забезпечують студенту поглиблене вивчення предмета «терапевтична стоматологія», сприяють систематизації отриманих знань, дозволяють розвинути творче мислення та удосконалити практичні навички в міждисциплінарних тренінгових класах на симуляторах (фантомах). Здобуті навички студенти застосовують у роботі з реальними пацієнтами вже на наступних етапах професійної практичної підготовки в клініці. Для цього був створений та активно функціонує навчально-практичний центр «Стоматологія», де провідними фахівцями університету здійснюється навчально-методична робота та надається багатопрофільна консультативна та лікувальна стоматологічна допомога населенню міста та області.

Усі студенти випускного курсу заздалегідь ознайомлені з мінімумом обов'язкових практичних навичок, а також із переліком основних рецептів, що використовуються в стоматології та типовими рентгенограмами основної стоматологічної патології терапевтичного профілю, ортопантомограмами. Варто зауважити, що вагому допомогу в засвоєнні та відпрацюванні практичних навичок при підготовці до професійно-орієнтованого державного іспиту відіграють методичні рекомендації стосовно обстеження стоматологічного хворого, збірник алгоритмів виконання практичних навичок [2].

Висновки

1. Сучасне забезпечення якісної освіти лікарів-стоматологів зумовлене компетентнісним підходом до навчання і потребує безперервного вдосконалення, креативних ідей, реалізованих на надійній матеріально-технічній базі.

2. Поєднання сучасних технологій навчання і контролю знань із традиційними методами дозволяє удосконалити підготовку фахівців у плані практичної спрямованості кваліфікаційних вимог з урахуванням вимог ринку праці та світового досвіду, полегшує засвоєння якісно нових для студента питань, формування його вмінь і навичок на кожному етапі вивчення матеріалу, активує пізнавальну діяльність студентів та розвиток клінічного мислення.

Література

1. Кліщ Г.І. Професійна компетентність як мета підготовки сучасних лікарів у медичних університетах Австрії / Г.І. Кліщ // Мед. освіта. – 2011. – № 4. – С. 32-38.
2. Комплекс алгоритмів для підготовки до Державної атестації випускників за спеціальністю «Стоматологія» / [Бугерчук О.В., Бульбук О.І., Ожоган З.Р. та ін.]; за ред. М.М. Рожка. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2014. – 256 с.
3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі: матеріали Х ювілейної Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 18-19 квіт. 2013 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І.Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2013. – Ч. 2. – С. 122-124.
4. Наказ МОЗ України № 53 від 31.01.2005 р. «Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямом підготовки «Медицина». – К., 2005. – 8 с.

ПОДГОТОВКА СТУДЕНТОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА К ПРАКТИЧЕСКИ-ОРИЕНТИРОВАННОМУ ГОСУДАРСТВЕННОМУ ЭКЗАМЕНУ НА КАФЕДРЕ ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ В УСЛОВИЯХ ОБУЧЕНИЯ ПО КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЙ СИСТЕМЕ

О.П. Кобрин

Резюме. В работе обобщен опыт кафедры терапевтической стоматологии ИФНМУ по внедрению и совершенствованию инновационных технологий обучения на всех этапах учебного процесса по изучению специальности «Терапевтическая стоматология» студентами стоматологического факультета в плане подготовки к практически-ориентированному государственному экзамену. Соответствующие методические подходы обеспечивают студенту углубленное изучение предмета, способствуют систематизации полученных знаний, позволяют развить творческое мышление и усовершенствовать практические навыки, которые студенты применяют в работе с реальными пациентами на следующих этапах профессиональной практической подготовки.

Ключевые слова: учебный процесс, государственный экзамен, терапевтическая стоматология.

PREPARING STUDENTS OF DENTAL FACULTY TO PRACTICALLY- ORIENTED STATE EXAM ON THE BASE OF THE THERAPEUTIC DENTISTRY DEPARTMENT ACCORDING TO STUDIES UNDER THE CREDIT-MODULE SYSTEM

О.П. Кобрин

Abstract. This work summarizes the experience of the Therapeutic dentistry department of IFNMU on the implementation and improvement of innovative learning technologies at all stages of the educational process to study the Therapeutic dentistry by the students of dental faculty in terms of preparation for practically-oriented state exam. Relevant methodological approaches provide for students an in-depth study of the subject, help to systematize knowledge, allow developing creative thinking and improving practical skills that students use to work with real patients on the next stages of professional practical training.

Key words: educational process, the state exam, therapeutic dentistry.

SHEE «National Medical University» (Ivano-Frankivsk)

Рецензент – доц. О.В. Митченко

Buk. Med. Herald. – 2015. – Vol. 19, № 1 (73). – P. 258-260

Надійшла до редакції 22.01.2015 року